

Opiskeluterveydenhuollon kehittäminen THL:ssa

Susanna Fagerlund-Jalokinos

3.12.2014

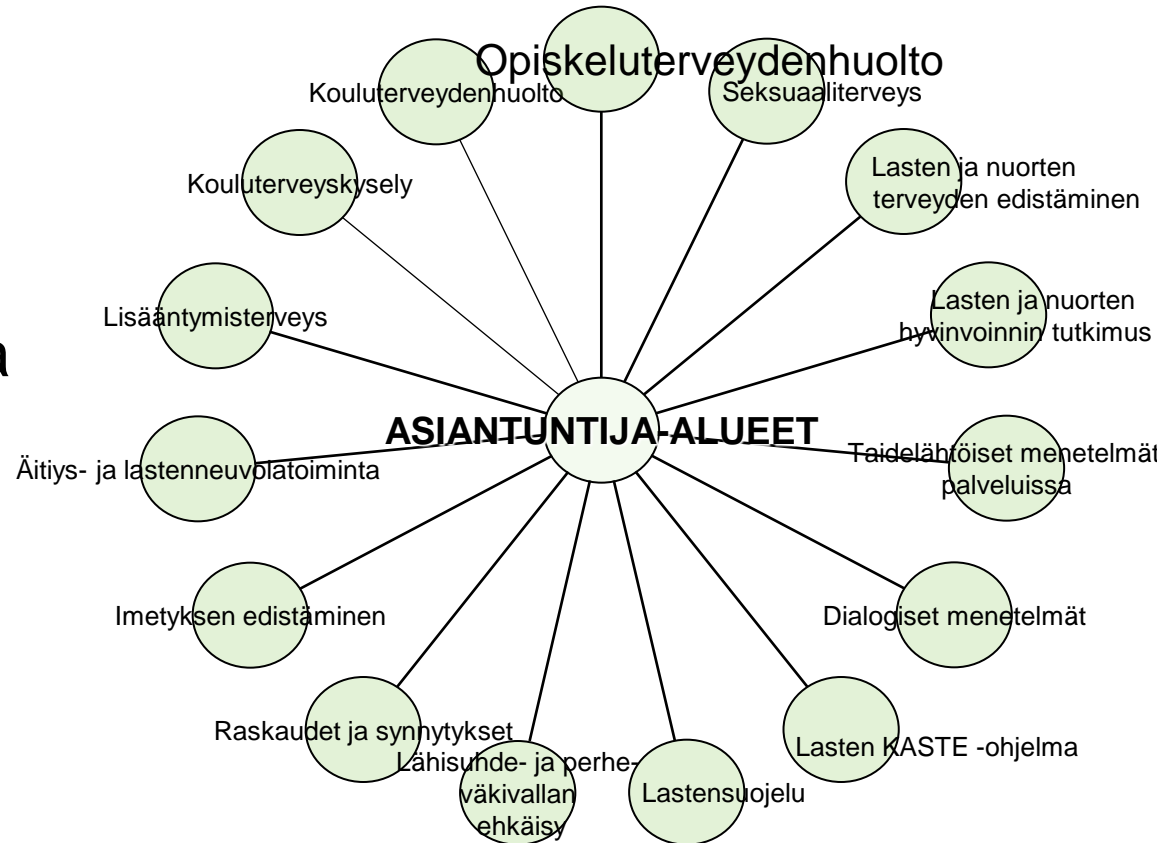

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lapset, nuoret ja perheet - osasto

Tutkii ja edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta sekä arvioi palvelujen vaikuttavuutta

THL

Opiskelu- terveydenhuollon kehittämisohjelma 2014-2018

Suunnitelma

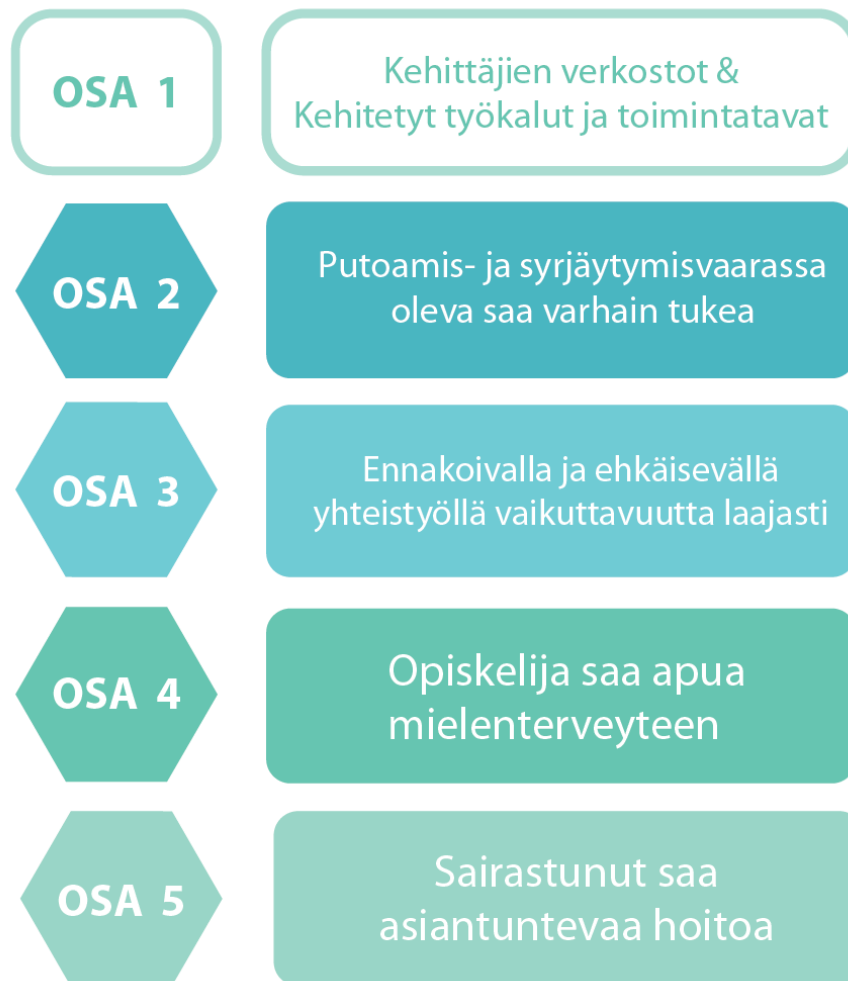
Opiskeluterveydenhuollon kehittämisohjelman lähtökohdat

- Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin haasteet: mielenterveysongelmat, päihteiden runsas käyttö, psykososiaaliset häiriöt, yksinäisyys, kiusaaminen, köyhyys altistavat yhä useamman opiskelijan opiskelukyvyn koetukselle
- Opiskelun keskeytyminen ennustaa nuoren syrjäytymistä
- Toiminnan painottuminen ehkäisevään työhön
- Opiskeluterveydenhuollon kohdentuminen perustehtävään: opiskelijan terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen ja ylläpitäminen sekä sen toteuttaminen vaikuttavasti ja taloudellisesti

Opiskeluterveydenhuollon kehittämisohjelman tavoite

- Jokainen opiskelija pystyy opiskelemaan, valmistumaan ammattiin tai suorittamaan tutkinnon ja siirtymään työkykyisenä työelämään

Kehittämishojelman tulokset

Osa 1 Kehittäjien verkostot, kehitetyt työkalut ja toimintatavat

- foorumi: interaktiivinen, dynaaminen verkkosivusto
- tietoa ja kokemuksia hyödynnetään
- suosituksia ja työkaluja kehitetään
- seurantatietoa hyödynnetään
- oppimispäiviä järjestetään
- oth:n ja oman työn tunnettuutta lisätään

Osa 2 Putoamis- ja syrjäytymisvaarassa oleva saa varhain tukea

- oth:n ammattilaisilla ja opiskelijoilla on tietoa opiskelusta putoamisen yleisistä riskitekijöistä (yksinäisyys, puutteellinen arjen hallinta, köyhyys, verkkoriippuvuus, kodin ongelmat, puutteelliset sosiaaliset taidot, jännittäminen, kiusaamiskokemukset)
- opiskeluyhteisö on opintojen suorittamiseen kannustava ja opiskelijat ja oth:n ammattilaiset työskentelevät yhdessä
- oth:n ammattilaisilla on tietoa opiskelijan riskitekijöistä opintojen alussa ja muutoksista opintojen aikana
- putoamisriskissä olevien opiskelijoiden voimaantumista tuetaan
- vanhemmat ja lähiyhteisö ovat mukana nuoren tukemisessa

Osa 3 Ennakoivalla ja ehkäisevällä yhteistyöllä vaikuttavuutta laajasti

- oth:n johto ja toimijat ymmärtävät ennakoivan ja edistävän yhteisö- ja ryhmätyöskentelyn merkityksen
- toimijoilla on käytettävissä menetelmiä ja arvioita em. soveltuvuudesta ja vaikuttavuudesta
- oppilaitoskohtainen yhteisöllinen opiskeluhoito on suunnitelmallista
- em. toimivuutta arvioidaan oppilaitoksissa ja keskustellaan verkkotyötilassa
- työmenetelmiä valitaan tarpeen mukaan
- opiskelija opiskelee alaa, joka soveltuu hänen terveytensä mahdollisiin riskeihin ja rajoitteisiin

Osa 4 Opiskelija saa apua mielenterveyteen

- oth:n ammattilaisilla on tietoa yleisistä opiskelijoiden psykososiaalisista vaikeuksista
- oth:n ammattilaisilla on käytettävissä toimintatapoja ja menetelmiä sekä kokemuseräistä tietoa koskien yhteisöllistä tukea ja toimintaa em. vaikeuksien ehkäisyyn
- oppilaitoksilla on kuvatut toimintatavat opiskelijan matalan kynnyksen tukeen
- oth:n ammattilaisilla on tietoa nykynuoren mielenterveydestä ja sen ongelmista sekä yhteydestä päihteiden käyttöön
- oth:n ammattilaisilla on käytettävissä toimintatapoja ja menetelmiä mielenterveys- ja päihdeongelmissa
- palvelut ja hoitopolut ovat oppilaitoksessa kaikkien tiedossa

Osa 5 Sairastunut saa asiantuntevaa hoitoa

- lääkäreillä on tietoa mielenterveysongelmista
- lääkärit tuntevat eri alojen terveystilastukset
- tieto opiskelijoiden muista terveydenhuollon palveluista välittyy oth:n lääkärille

STM

Opiskelu- terveydenhuollon kehittämistyöryhmän toimenpide- ehdotukset

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:10 Korjattu

Opiskeluterveydenhuollon KEHITTÄMINEN

Työryhmän raportti

■ SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Helsinki 2014

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Toimenpide-ehdotukset

- oth:n kehittäminen sekä ehkäisevän toiminnan vahvistaminen erityisesti ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden osalta
- oth:n kehittäminen osana opiskeluhuoltolain toimeenpanoa
- työvoima- ja aikuiskoulutuksessa olevien aikuisopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon sisältö
- oth:n seurantajärjestelmän kehittäminen
- opiskeluterveydenhuoltoon liittyvistä mahdollisista lainsäädännön muutostarpeista

Toimenpide-ehdotukset

- opiskeluterveydenhuoltoon oikeutettujen opiskelijoiden lainsäädännön selkiyttäminen
- terveystarkastusten ja niissä käytettävien lomakkeiden kehittäminen
- opiskelijoiden terveyden ja sairaanhoidon järjestäminen kokonaisuutena
- päihde- ja mielenterveyspalvelujen, suun terveydenhuollon ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden palvelujen toteuttaminen koordinoitusti opiskeluterveydenhuollossa
- erityisen tuen tarpeen tunnistaminen
- sähköisten palvelujen kehittäminen

Toimenpide-ehdotukset

- kustannustietojen saatavuus ja käytettävyys
- tilastoinnin ja tietolähteiden kehittäminen
- terveystarkastuksissa sekä mielenterveys- ja päihdetyössä käytettävien työtapojen kehittäminen

Toimeenpanosuunnitelma

- Laaditaan edellä esitetyn kehittämishojelman ja toimenpide-ehdotusten pohjalta
- Huomioidaan myös STM:n opiskeluterveydenhuollon selvitys 2012 sekä sen pohjalta laaditut toimenpide-ehdotukset
- Tiivis monialainen yhteistyö THL:n sisällä eri asiantuntijoiden kanssa

- Yhteistyö: TTL, OPH, STM
- Tiivis vuoropuhelu kentän toimijoiden (YTHS) ja opiskelijajärjestöjen kanssa

Oppilas- ja opiskelijahuolto

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolain toimeenpanon tukeminen
- Oppilas – ja opiskelijahuollon opas (sähköinen) yhteistyössä opetushallituksen kanssa
- Monialainen opiskeluhuolto ja sen johtaminen (ilmestyy alkuvuodesta 2015). Laadittu yhteistyössä opetushallituksen, opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.
- Toimijoiden ohjaus, verkostotyö, koulutukset

Seksuaali- ja lisääntymisterveys

Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014-2020 (THL, 2014)

Tavoitteena seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen

Painopisteinä lapset, nuoret, miesten seksuaali- ja lisääntymisterveys, monikulttuurisuus ja hyvä syntymän hoito

- Lisätään tietoa
- Kehitetään palveluja
- Vahvistetaan seksuaalikasvatusta

Mielenterveys- ja päihdetyö

- Opiskelijoiden mielenterveyspalvelujen kehittäminen
- Vaikuttavat mielenterveysinterventiot osana opiskeluterveydenhuoltoa 2014-2017
- STM:n ja THL:n yhteistyöhanke
- Kontekstina opiskeluterveydenhuollossa ja oppilaitoksissa tapahtuva mielenterveys- ja päihdetyö sekä siihen liittyvät perustason palvelut

Opiskeluterveydenhuollon seuranta

TEA-viisari

- Kerätään terveydenedistämisasiivisuuteen liittyvää tietoa peruskouluilta ja toisen asteen oppilaitoksilta yhteistyössä Opetushallituksen kanssa

Kouluterveyskysely

- Kerätään tietoa nuorten elinoloista, kouluoloista, koetusta terveydestä, terveystottumuksista sekä opiskeluhuollosta oppilailta ja opiskelijoilta

AvoHILMO

Ehkäisevä päihdetyö

- Ehkäisevälle päihdetyölle valmistumassa oma lainsäädäntö
- Alkoholiohjelma (2014-2016) koskettaa yhteiskunnan kaikkia toimijoita ja toimii lainsäädännön toimeenpanon tukena. Kumppanuussopimukset, ajankohtaista järjestöjen kanssa.
- Yhteistyötä nuorten päihdehaittojen vähentämiseksi
- Materiaali ja julkaisutarjonta
- Päihdeosaamisen vahvistaminen
- Seminaarit, tapahtumat, tempaukset ja kampanjat

Tupakoinnin ehkäisytyö

- Tutkimuksia: lakisääteisten tupakointikieltojen vaikutus opiskelijoiden tupakointiin ja asenteisiin toisen asteen oppilaitoksissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstön suhtautuminen nuorten nuuskaamiseen ja toiminta nuuskaamisen ehkäisyssä, tupakoivien opiskelijoiden kokema tarve tupakoinnin lopettamisen tukeen (YTHS)
- Selvitetään ja raportoidaan STM:n lasten ja nuorten tupakoimattomuuden edistämisen strategian toimeenpanoa
- 2015 uudistettu painos Tupakatta työelämään - savuttomuusoppaasta
- Yhteistyö muiden tahojen hankkeiden kanssa: Tupakatta paras, Tehoa tupakasta vieroitukseen, Savuton kunta

Auta opiskeluterveydenhuollon kehittämisessä

- Ota yhteyttä
- Kerro ongelmastasi
- Kerro ideasi

susanna.fagerlund-jalokinos@thl.fi